

siostro:

Grene Buczkowska 2

85-022 Bydgoszcz

Maria Buczkowska

85-022 Bydgoszcz

Bydgoszcz
part. AK

++
Buczkowska Helena
ps. "Aleksandra"

YK: 529/529 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — *Buczkowska Helena*

L: 529/529 Dom

Bydgoszcz - part. A2

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa *k. 1 s. 1-2*
I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora
I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

k. 2 s. 1-2

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora
III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.
III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)
III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.
III/5 – inne...

IV. Korespondencja

1) listy

k. 1 s. 1

I/1. Relacja

1. Relacja spisana przez Henryk Homsiorską
18.01.1978r. o konspiracyjnej działalności
Heleny Buszkowskiej na podstawie opowa-
dania Henry Buszkowskiej (siostry) mps,
kopia

k. 1 s. 1-2

Relacja o siostrze niezwykłej

1. Buczkowska Helena pseudonim Aleksandra
2. 13.IV. 1903r. Nowa Wieś pow. Chełmno
3. Teofil i Maria z d. Żurawska
4. inteligentka - rolnicze
5. Szkoła podstawowa i kursy dokształcające
6. Bydgoszcz ul. Emilii Plater

Okres przedwojenny

Po ukończeniu szkoły w Czarze pow. Chełmno, przebywała w domu pomagając rodzinie w gospodarstwie.

W 1932 r. po przeniesieniu się rodziców do Bydgoszczy, pracowała jako pomoc dentystryczna.

Wojnę zastała ją w Bydgoszczy.

Okres wojenny

Przez Arbeitsamt otrzymała pracę jako pomoc domowa u Niemców na ul. Kozłataja. W tym domu, w mieszkaniu nazwijmy piwniczo-parter u ob. Urbańskiego, którego żona chyba była portierką, mieściła się melina dla spalonych. Siostra mając możliwości zanosiła ukrywającym się żywność i strawę gotową, gdyż Niemcy posiadali duże przydziały żywnościowe. W ostatnich miesiącach wojny melina ta stała się punktem kwaterunkowym dla partyzantów jednostki "Grabs"/Bruski Alojzy/.

Składowano tam broń. Melinę tę odwiedzał "Marek" Szymonowicz Henryk pełniący funkcje pracownika Sztabu Podokręgu "Jary", później Sztabu Okręgu Pomorskiego, jak również "Michał" Maciej Schultz "Aleksander" Komendant Podokręgu "Jary".

Przez te kontakty siostra została wciągnięta do org. "AK" w roku 1943. Zaprosiła przez "Kawerego" lub "Marek" dobrze nie pamiętam.

Poza pomocą dla "meliny" pełniła funkcje łączniczki "Marek" na Bory Tucholskie. Funkcje łączniczki do "Borów Tucholskich" pełniłyśmy z siostrą znaną na zmianę.

Pracę tę pełniła do wyzwolenia.

Po wojnie

Pracowała jak dawniej jako asystentka lekarza dentystry.

W roku 1945 pod innym nazwiskiem mieszkała w Nowym Dworze Gdańskim przez 8 lat.

Po ujawnieniu się w początkach lat 60-tych, wróciła do Bydgoszczy ul. Emilii Plater.

2,

Była schorowana, malarie i serce, więc nie pracowała systematycznie.
Zmarła nagle na serce 4.VIII.1975r. w Bydgoszczy.

Relację opisałam
i stwierdzam autentyczność
podpisu

/-/ Irene Buczkowska

/-/ Irene Konioraka

Irene Konioraka
Mauszowska

Bydgoszcz 18.I.1978r.

Stwierdzam zgodność
odpisu z oryginałem

Elżbieta Zawacka

II. Materiały uzupełniające: materiały o
Helenie Buczkowskiej:

1. art. J. Jaśkowiak, W lesie i w kosa-
metach, Dziennik Wieczorny, brak daty
wypł., kserokop. k. 1 s. 1

2. Yurkiewicz A., Buczkowska Helena, [w:] „S.B.K.P. 1939-1945”,
pod red. Elżbiety Skerskiej, Toruń 2004, cz. 6, s. 45. k. 1 s. 2

W tych dniach obchodzimy 50 rocznicę utworzenia Armii Krajowej w okupowanej Polsce. Prezentujemy dziś sylwetki bydgoskich konspiratorów, których losach pisaliśmy przed tygodniem, w związku działalnością komórki dywersyjnej w zbrojeniowej fabryce w Łęgowie.

Armia Krajowa na Pomorzu, rozszerzając w 1943 r. swoją strukturę, przystąpiła do organizacji oddziałów leśnych w borach Tucholskich. Pierwszy, który powołał do życia Stefan Gus ps. „Dan”, stanął placówką w Lipinkach a jego dowódcą został Józef Piechocki ps. „Bowski”, zastępcą Bronisław Janikowski ps. „Kruźel”. Trzon oddziału stanowili Marian Boniako szef wywiadu, żoda Maniowski Benedykta, organizatorka Wojskowej Służby Kobiet, leśniczy Stefan Cieślak Dąbowego, Gilgenast z Borsowa, rodzina Bogdańskich - Kazimierz, Jadwiga i ich syn Władysław ps. „Maciek”, pełniący rolę łącznika. W sumie działał kryptonim „Sosna I” liczył 30 osób, podobnie jak „Sosna II” utworzony w Nowem, którego kadre stanowili plut. andarm. Bronisław Węgliko-

GESTAPO NA TROPIE

Na przełomie lutego i marca 1944 r. nastąpiła fala aresztowań. Objęła ona m.in. Wiesława Szadkowskiego, Józefa Eichstaedta - członków kierownictwa inspektoratu bydgoskiego, szefową WSK Urszulę Klunder-Jędrzejczak. Zaś Alojzy Szulc - dowódca garnizonu - był poszukiwany listami gończymi. Ludzie, do których docierały przecieki o ciężkich torturach jakim poddawani są ich przyjaciele, pałali chęcią odwetu. Itak zrodził się plan akcji „Krem”. W DAG w Łęgowie powołano oddział specjalny w składzie Henryk Nędziński, Bronisław Bruski, Jan Małek i Leszek Biały. Na wydziale produkcji nitrogliceryny doprowadzono do potężnego wybuchu, w wyniku którego nie zginął żaden z uprzedzonych na czas Pola-

konspirowanej melinie „Stolarnia” przy ul. Kollataja przez łączniczkę Helenę Buczkowską ps. „Aleksandra” nawiązał kontakt z płk Pałubickim a jej siostra Irena ps. „Maria-Irys” natychmiast udała się do rodziny Bendyka w Czemplowie, gdzie ukrywał się ksiądz Wojciech Gajdus, pełniący funkcję szefa

szył w tzw. puszcze toruńskiej, gdzie szybko zlokalizowany i otoczony przez przeważające siły - zakończył swój partyzancki szlak.

**BOLESŁAW BIERUT:
„WYROK ZBYT
ŁAGODNY”...**

Na kapturowej rozprawie sądowej przed wojskowym sądem rejonowym w Bydgoszczy „Grab” skazany został na 10 lat więzienia. Zachował się dokument. Na piśmie, w którym „Grab” zwrócił się do Bolesława Bieruta z prośbą o ulaskawienie - widnieje adnotacja tegoż „Wyrok zbyt łagodny. Należy się kara śmierci”. Strzałem w potylicę wykonano tę decyzję 17 września 1946 r. w więzieniu w Wrótkach. Ppor Zbigniew Smoleński został w końcu grudnia 1945 r. zamęczony w kazamatkach bydgoskiego UB, a jego ciało po kryjomu pochowano na cmentarzu komunalnym przy ul. Kcyńskiej. Pozostali towarzysze ostaniej leśnej desperackiej wyprawy „Graba” skazani zostali na kary więzienia od 8 do 10. Po latach - w wyniku amnestii - po odbyciu części tej kary, mogli powrócić do normalnego życia. Henryk Szymanowicz ps „Marek” zdobył w końcu „mo-

Stefan Gus ps. „Dan”

W LESIE I W KAZAMATACH

Wowski i jego zastępcą Witold Sekowski ps. „Jurand”. Z uwagi na dobre rozeznanie „Marka” Henryka Szymanowicza rejonu Lipinek i nawiązanie przed zimą 1939 r. kontakty w inspektoracie bydgoskim AK, który wówczas miał swój konspiracyjny kontakt w fabryce kartonów przy ul. Grudziądzkiej - zlecono mu dodatkową

ków, natomiast wielu niemieckich fachowców, w tym paru wybitnych naukowców prowadzących na wydziale różnorakie eksperymenty. Dywersja ta została przeprowadzona w tak doskonały sposób, że nawet eksperci z Abwehry, sprowadzeni z Berlina, uznali ten wybuch za skutek błędu technologicznego w procesie produkcji.

kancelarii i archiwum wywiadu inspektoratu. Udało się.

**ARESZTOWANIE W WOLNEJ
POLSCIE**

W styczniu 1945 r., po wkroczeniu Armii Czerwonej na Pomorze, oddział „Graba” ujawnił się w Bydgoszczy. Żołnierzom podziemia zlecono straż nad obozem jeńców niemieckich pod Łęgowem. Byli umundurowani, uzbrojeni. Pewnego dnia dotarł do nich Leszek Biały i uprzedził, że NKWD szykuje aresztowania. Zbagatelizowali ten sygnał. Nazajutrz byli już więźniami. „Graba” i „Marka” powieziono do Tucholi. Tam po przesłuchaniu przez NKWD - gdzie udowodnili pomoc lewicowej partyzantce - zostali wyekspediowani na powrót do Bydgoszczy z rekomendacją na dalsze pełnienie dotychczasowych obowiązków.

Henryk Szymanowicz ps „Marek”. Zdjęcie z 1939 r.

Sytuacja jednak zmieniła się szybko, nie tylko na froncie wojennych zmagani. W początkach lutego pieczę nad obozem w Łęgowie przejął Urząd Bezpieczeństwa. Grab otrzymał kolejne ostrzeżenie. Tym razem nikt nie zamierzał go bagatelizować. W noc z kwietnia na maj, spory - bo zasilony przez młodych strażników spoza okupacyjnej konspiracji - oddział uszedł w las.

Szymanowicz, z wysoką temperaturą wywołaną ciężkim zapaleniem płuc, poprowadził go na swoją placówkę do leśniczówki Emilianowo. Tam „Grab” nakazał mu zamelinować się w mieście. Sam z oddziałem ru-

„cne” papiery na nazwisko Jerzego Czarnowskiego. I w tej postaci pracował w Nowym Dworze Gdańskim na Żuławkach, aż do ogłoszenia przez Gomułkę 1957 r. znanej amnestii dla żołnierzy AK-owskiego podziemia. Po powrocie do Bydgoszczy, pracował do emerytury w miejscowym przedsiębiorstwie CPN, kończąc jej nocześnie na Uniwersytecie Poznańskim przerwaną przez wojnę studia prawnicze. O znaczonej za działalność konspiracyjną Krzyżem Walecznych i Krzyżem Wirtuti Militarii V klasy - jest jednym z nielicznych już żyjących świadków i uczestników walki podziemnej o wolność, honor i godność narodu polskiego na Pomorzu

JERZY JAŚKOWIAK

Łączniczka Helena Buczkowska ps. „Aleksandra”

funkcję oficera inspekcyjnego ds. kontaktów z lasem. Wiosną 1943 r. kiedy „Dan”, po otrzymaniu zadania stworzenia w rejonie Cekynda oddziału „Jedliny” przekazał obie „Sosny” por. Alojzemu Bruskiemu ps. „Grab” - Szymanowicz po raz pierwszy zetknął się z tym legendarnym dowódcą.

Łączniczka Irena Buczkowska ps. „Maria-Irys”.

Gestapo jednak robiło swoje. W maju 1944 r. nastąpiła trzecia fala aresztowań. Wpadł m.in. szef wywiadu Józef Gruss ps. „Stanisław”. Po nim funkcję tę objął Franiszek Bendyk ps. „Ksawery”, który w lipcu, w punkcie kontaktowym „Katakumb”, także wpadł w kocioł. Szymanowicz musiał natychmiast zejść do podziemia. W ściśle za-

ni, działalność legalizacji Germanowski i podobny w kolportażu konspiracyjnych gazetek pt. „Ogniwo” przez pośrednią łączność ze Związkiem Komunistycznym w Włocławku, aresztowany przez gestapo, ostatecznie po konfiskacji gazetki. Pod koniec wojny w Inowrocławiu w związku z aresztowaniem karnego i zakładu nr 289. W akcie oskarżenia w Krajowej Warty wspólnie z innymi więźniami, zmierzające do ucieczki z obozu karnego nr 31 X 1942 do więzienia w Sieradzu, a od 27 X 1942 do więzienia w Amberg (nr 289) w Włocławku przy ul. Włocławskiej jako chorobową w 1968 był w Włocławku. Zmarł w Włocławku na chorobę komunalną we Włocławku do rodzinnego grobowca z d. Michalską miał córkę

3; tamże CAMSW sygn. 395 z 1945; Relacje Borowicz G., Borowicz S., Borowicz T.: Borowicz S., Siwek T. *W walce z okupantem*

Bogdan Ziolkowski

Buczowska Helena ps. „Aleksandra” (1903–1975), kurierka, kwaterniczka Wydz. II KO AK Pomorze.

Urodzona 13 IV 1903 w Nowej Wsi Szlacheckiej pow. Chełmno, córka Teofila i Marii z d. Żurawskiej. Ukończyła szkołę powszechną w Czarze pow. Chełmno. Do 1932 mieszkała z rodzicami, pomagając w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Po przeprowadzce do Bydgoszczy podjęła pracę asystentki w gabinecie dentystycznym.

Podczas okupacji została skierowana przez Arbeitsamt do pracy jako pomoc domowa u Niemców przy ul. Kołłątaja w Bydgoszczy. W piwnicy tego domu, u Urbańskich, była zlokalizowana melina dla ukrywających się pod krypt. „Stolarnia”. Korzystając z możliwości, jakie dawała jej praca, dostarczała do „Stolarni” żywność. Dzięki nawiązanym kontaktom rozpoczęła pracę w konspiracji. Została zaprzysiężona w maju 1943 przez Franciszka K. Bendiga ps. „Ksawery”, szefa wywiadu Okr. Pom. AK. Pełniła funkcję kurierki sztabowej Wydz. II KO. Prowadziła też „Stolarnię”, organizowała także nowe meliny w miejsca spalonych. Była łączniczką i kurierką Insp. AK Bydgoszcz z Plac. AK Lipinki. Utrzymywała też łączność z mjr. Aleksandrem Oczachowskim z Obw. AK Inowrocław. Pod koniec wojny lokal konspiracyjny krypt. „Stolarnia” pełnił funkcję punktu kontaktowego dla OP „Świerki” Alojzego Bruskiego ps. „Grab”. Mieścił się tu także magazyn broni. Powiadomiła Henryka Szymanowicza ps. „Marek” o aresztowaniu F. Bendiga w kwaterze konspiracyjnej przy ul. Dworcowej 63, krypt. „Katakumby” 6 VIII 1944 i przez pewien czas ukrywała „Marka” w „Stolarni”. Była łączniczką „Marka”, pełniącą funkcję zcy dcy OP „Świerki”. Funkcję tę pełniła do końca wojny razem z siostrą Ireną. W połowie lutego 1945 została aresztowana w Bydgoszczy przez żołnierzy armii radzieckiej i przewieziona do więzienia w Chojnicach. Wolność odzyskała po przesłuchaniach. Przekazała M. Szymanowiczowi informacje o aresztowaniu „Graba” i Zbigniewa Smoleńskiego.

Po wojnie pod zmienionym nazwiskiem mieszkała w Nowym Dworze Gdańskim, gdzie powróciła do pracy jako asystentka dentysty. W latach sześćdziesiątych się ujawniła. Następnie wróciła do Bydgoszczy i mieszkała przy ul. Emilii Plater.

Zmarła 4 VIII 1975 z powodu schorzeń związanych z kontuzjami doznany mi podczas wojny.

Odnaczona Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska (po raz 1, 2, 3).

AMSt., t. XXVII, s. 91; APAK, T.: Bruski A., Buczowska H., Buczowska L., Gajdus W., Lubecki L., Schulz A., Szymanowicz H.; Komorowski K., *Leksykon...*, s. 35; Monsiorska L., *Bydgoskie komórki konspiracyjne*, WTK 1981, nr 50; *Sl. konsp. pom...*, cz. 1, s. 186.

Anna Jurkiewicz

Jurkiewicz A., Buczowska Helena, [w:] S.B.K.P. 1939-1945, pod red. Elżbiety Skerckiej, Toruń 2004, ex. 6, s. 45.

IV/1. Korespondencja bieżąca:

1. List do Fundacji do A. Buszkowskiej
w sprawie zdjęcia Heleny Buszkowskiej,
mpis, kop.

k. 1 s. 1

1

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 14.03.2003 r.

*prośba o zdj.
Heleny Buczkowskiej
ps. Aleksandra*

Pani
Maria Buczkowska

L. dz. 610/Pom - 410/03

85-022 Bydgoszcz

Szanowna Pani!

Ponieważ wysłane pod tym adresem "Biuletyny" Fundacji były przez adresata odbierane, postanowiłam zwrócić się do Pani z prośbą o przesłanie na nasz adres zdjęcia legitymacyjnego śp. Heleny Buczkowskiej ps. "Aleksandra". Obecnie pracuję nad cz. 6 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945" i chciałabym tam umieścić biogram śp. Heleny wraz ze zdjęciem.

Będę zobowiązana za spełnienie mojej prośby oraz kontakt z nami.

Łączę wyrazy szacunku i poważania
Elżbieta Skerska
dokumentalistka

Toruń, dnia 14.08.2003 r.

MEMORIAŁ

General *Marii Wittek*

L. dz. 3708/3am-410/03

Pani Maria Buczkowska

85-022 Bydgoszcz

(złoty) adwokat wypracował 11)

Szanowna Pani,

Opracowuję biogram śp. Heleny Buczkowskiej ps. „Aleksandra” do cz. 6 „Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945”. W naszym Archiwum dysponujemy teczką osobową, która zawiera jedynie relacje sporządzoną przez siostrę, p. Irenę Buczkowską. Jest ona jednak niekompletna. Brakuje nam niektórych danych, dlatego też zwracam się do Pani z prośbą o pomoc. Być może mogłaby nam Pani udzielić kilku informacji:

1. Kiedy urodziła się śp. Helena Buczkowska: 13 czy 23 kwietnia 1903 r.?
2. Czy po wojnie była za swoją działalność represjonowana: aresztowana, więziona?
3. Czy miała własną rodzinę: męża, dzieci?
4. Czy po wojnie angażowała się w prace społeczne, była członkiem jakiejś organizacji?
5. Czy posiadała uprawnienia kombatanckie?
6. Czy za swoją działalność wojenną otrzymała odznaczenia?

Ponawiam również prośbę o fotografie, którą moglibyśmy wykorzystać w naszym wydawnictwie.

Zadaniem naszej Fundacji jest ocalenie od zapomnienia i przedstawienie społeczeństwu anonimowych do tej pory Polaków, którzy żyjąc w tragicznych czasach wojny i okupacji nie poddali się narzuconej władzy, ale poświęcając zdrowie, a nawet życie walczyli o wolność. Każda z tych osób współtworzyła historię, dlatego też, tak bardzo zasługują na pamięć i uznanie z naszej strony.

Z wyrazami szacunku

Anna Jurkiewicz

mgr Anna Jurkiewicz

Dokumentalistka Działu: Archiwum WSK

K-529

Part.
Bydgoszcz

++ Buczkowska Helena

Aleksandra
12

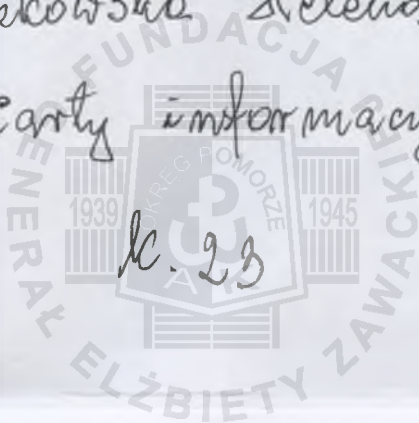
T: K: 529/529 Pom.

Bydgoszcz

Buczkowska Helena,

Tr. searty informacyjne

k. 23

1

2

3

1

4 Buerzkowska Helena 5

6 "Aleksandra" 7

8 Teofil, Maria z d. Zuranowska 9 13.04.1903
Nowa Wieś pow. Chelmno

10 Bydygoszcz, Emilii Płater 11 4.08.1973 r. w Bydgoszczy
(nie żyje) wyle w. serce

12

Arbeitsamt skierował ją do pracy
w Niemczech przy ul. Kottbuskiej w Bydgoszczy
4 km od domu w mieszkaniu piwno-parkanym
u ob. Urbanickiego mieszkała zię melina
albo apolonyph. Aleksandra zanosiła
sobie przysmaki z synowice i strawopławy.
W czasie niesigznych wojny melina do
szkoła się zamknęła krakowickim
albo partyzanckim podwozku "Graba" (Bonski
Alojzy). Składowane domu broni. Melina
schodziła "March" Synowa wona Henryk,
"Michał", "Marcin" Aleksander Schultz -
k-olt Przekazany "Jan" 1939 m 1945
zaproszyczone zadatek przez "Kawowego"
w 1943 r.

Emilia Tgermiska na Bony Tchelobskie
pelnila z siostra Jozef na ziwang.
Pracy by pelnila do impuolenia.

Po wojnie pracowala w Korym Dwoje
gdz takim przez 8 lat pod innym nazwis-
kiem. 4 ponatkach lat 60-tych ujawnila
sie i wrocila do Bydgoszczy - na ul.

Emilia Preber

a

Rel. 529/Poin

Part. 3
Bydgoszcz

+ Buczkowska Helena, Aleksandra

kurierka i urz. Bydgoszcz

z placówki dydaktyczno-młodzieżowej
zawarta wskutek konkursu i wyboru

rybki - H. Szymańska

A.H.

1111 1.

~~2934~~ P
2. 529/P

3. A K
Bydgoszcz
3

4. Buczkowska Helena⁵.
siostra Frey

6. Aleksandra⁷.

8. Teofil; Maria
zd. Łurawska
9. ur. 13.4.1903r. Nowa Wieś
pow. Chibiński

10. Bydgoszcz, ul. Emilii
Dłubas¹¹.

12. pelaje wstawa

K^o 14276
1111-23074

Ak. od 1943- do końca Tarczewa
i historia szlaku obr. Pomorza.

T

Bl. 529

Bydgoszcz 4
171

Bmerkowska H. ^{elena} Aleksandra

zob. mel. II H. Symonowicz 17 163

Str 2 ... Kroszka " Aleksandra H. Pruska

przebieg choroby meldunki (myślenie orzechowe)
2 ^{transjordanian} latników w Włopotach, data ten
meldunki H. Symonowiczowi a on Bl.

oligarii

s. 4 Przew. Aleksandra - H. Sym. nawigator kon-
takt (po awersyjach Hoffmann XI 41 lub 42)
2 Bendgim

5.24.1.1.

rel K - 529

Bydgoszcz (18x)

Pomocne

R 134/1 Bydgoszcz

W.S.K. "AV"

+ BUCZKOWSKA HELENA

Nazwisko i imię

Nazwisko panięskie

Aleksandra

Buczkowska Helena

Pseudonimy

Nazwiska używane w czasie okupacji

Teodora Maria z Turawka

W 1903 przez Pani Słachetka por Chłostka

Imiona rodziców, nazwisko matki

Data i miejsce urodzenia

Bydgoszcz Emilia Plater

4. VIII 1975 r.

Bydgoszcz

Adres obecny

Data i miejsce śmierci, ew. przyczyna

RODZĄ I ZAPISY BIOGRAFICZNE: AL. Sulfar Kut. Podolski. w "Tary" 20

osobnikami W.S.K. Bydgoszcz

20, M.B.

Liście do odroczenia w 1944 r. ze działalności 1944 r. 5
Broszowy Koryć Zasługi z. III.

z ul. Bukowieckiej Irena „Maria” nr. 133/1 Bydgoszcz siostra

była Tęczyńska „Marka”, „Ksawerego” ciotkini AK
zaprzysiężona w 1943 r. przez „Ksawerego”. Opiekowała
się meliną na ul. Kottłarskiej. Była kurierką do „Grabi”
w Borach Tucholskich.

Sistra Cichlińskiego p. k. K. D. Limbka l. dr. 323/1. w
dniu 24. XII. 1944 pow. z odroczeniem K. B. z
obrotami, Inst. dr. K. D. K.
Siestra Maria była Tęczyńską, Marka 21

Bydgoszcz 6

+ Buerkowska Helena
ps Aleksandra

techniczne prace
zamieszkała w piwnicy me ul Kottbsteje,
gdzie otrzymuje a lokal

u niej m. in. uloga i sy. Symonowicz Hen-
ryk

u niej uloga i sy. Grab po werbni
oddzielnie nr 44

+ KAK 19276 26 IV 79

zob art 4 Mousierding

W

Buczkowska Helena

ps. "Aleksandra"

Tomii 2
(Cieplice)

Bydgoszcz

T. Gaydus W.

KP-95

23

rel K-529

Bydgoszcz
8

++

BUCZKOWSKA Helena ps. "Aleksandra"

urodz.

WSK

Br KZ 217

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

a Bydgoszcz-Tczew 9

Bruzkowska Helena part. AK

ps. "Alexandre"

- kurierka,
- została wraz z "Grabem" (Bronskim Alojzy I), Szymanowiczem Henrykiem w lutym 1945 r. aresztowana przez Ar. Rodziukę w Bydgoszczy.

Zob: relacja w karcie osob. Bronski
Alojzy I nr ins. A-49/658

Wsk. V 199

Buczkowska Helena
ps. "Aleksandra"

Bydgoszcz
11

Obstuzowała lokal komspiracyjny przy ul. Kotwiczka w Bydgoszczy (piwnice); tu ukrywał się Henryk Szymonowicz ps. "Marek" po "spaleniu" w jego mieszkaniu punktu wywiadu (został wcześniej powiadomiony o "kotle").
zob: Monińska J., Bydgoskie komórki komspiracyjne [w:] "WTK" 250/1981
werbe

teszta probl. „AK“

882 VI'01

~~9936~~ P 529 / P. Bydgoszcz
Partyzantka
11

Bucelowski Helena

"Kamizjka" ps. "Młodziutki" adres: do Broni Tucholskiej

8K2

K 59

Bydgoszcz
AK

12

BUCZKOWSKA HELENA ps. „Aleksandra”

Łączniczka. Obsługiwała piwnicę na ul. Kottłostaję
w Bydgoszczy. Tutaj przez pewien czas ukrywał się
Henryk Szymonowicz ps. „Marek” w 1943 r.

Źr.: Bydgoskie kier J. Mamsłowska, Bydgoskie ko-
mórki konspiracyjne, s. 153.

MGr

29

a

~~Bydgoszcz~~
Bydgoszcz
ZWZ ✓

13

Helena

Buczowska H. (i.ż.n.)
ps. "Aleksandra"

do dworu inowrocławskiego

Kurierka ~~z środowiska inowrocławskiego~~ dowodzonym przez majora Orzechowskiego. Przewiozła meldunek z informacjami o lotnisku w Kłopotach i wręczyła go Henrykowi Szymanowiczowi. Po aresztowaniu L. Hoffmana, przez nią H. Szymanowicz nawiązał kontakt z F. Bendzińskim?

Zob. tom 23 - Stutthof, nr. 90, H. Szymanowicz

K. Woj.

popr. KKP

BYDGOSZCZ
AIZ - WSK

14

BUCZKOWSKA HELENA
PS. "ALEKSANDRA"
OBSŁUGIWAŁA LOKAL AK NA
UL. KOLEJAJA W BYDGOSZCZY.

ZOB. KALENDARZ BYDGOSKI 1991
ART. IRENY MONSIORSKIEJ STR. 153

R.M.

31

AK 15
Bydgoszcz

BUZKOWSKA Helena
ps. "Aleksandra"

wrodz. 23.12.1903 r. Zaprzysiężona do Służby
Kosm. o maju 1943 r. przez Fr. Bendiga
Przewodniczącą funkcyj kumera Stabowej o
Wych. II. D.O. Organizowała łowe lokale w
miejsce spelonych

zob. Stownik Biogr. Koup. Pomorskiej
Funkcyj "Archiwum Służby AK
Jonek 1990 T.1, str. 46.

u Deu/2001

BUCZKOWSKA HELENA ps. ALEKSANDRA

KURIERKA, ZA JEJ POSREDNICTWEM W ~~WODZKACH~~ PUNKCIE KONTAKTOWYM "STOLARNIA" PRZY UL. KOLKATAJA 10 W POZOWIE LIPCA 1944 SPOTKALI SIĘ ~~BRALONKI~~ ZDEKONSPIROWANY PO ARREST (20B) FRANCISZKA BENEDIGA ps. KSAWERY, POE REZ HENRYK SZYMANOWICZ "MAREK" Z KTYDT, OKRĘGU PKK JANEM DAKUBICKIM "JANUSZ".

H. SZYMANOWICZ, KONSPIRACJA I SABOTAZ... [w] KONSPIRACJA I SABOTAZ... s. ~~45~~ 45 w. i t. w. s. 45

s. 45

BYDGOSZCZ

WSK PAK/17

BUCZKOWSKA HELENA

4 ALEKSANDRA

Zob. APAK, INSP. BYDG., T.: BUCZKOWSKA I.

Just. Byrogosen

18

Burkowska Helena ps. "Aleksandra".

Adres: t. xxiii str. 91, mel Burkowskiej J.

W. D. 2025

a Buczkowska Helena

ps. „Aleksandra”

kurierka w czasie okupacji; w
 przedmieściu meja - czerwiec 1945 r. poinformo-
 wata Henryka Szymonowicza o aresztowaniu
 przez władze bezprezysistwa ppor. Zbigniewa
 Smoleńskiego i Alojzego Bruskiego

ps. „Grab”

zob. J:W-993/1643 Subecki Leon
 poza Pom. 12.III „Zeznanie pod przy-
 siegą” - H. Szymonowicz.

Wsk. III 101

Buczkowska Helena

Bydgoszcz
AI 20

ps. „Aleksandra”

Odsuszone Królestwu Armii Krajowej
(19216), Medalem Wojska (po nas 1, 2, 3);
Brązowym Królestwu Zasługi z Mieczem

zob. także „Odsuszenia” - materiały prze-
sane przez Główny Zarząd, poz. 59
listy

KB. VII'04

Buczkowska Helena
ps. "Alexandre"

Bydg. 21
AV

sob. Henryk Symonowicz

T:U: 165/

imp. Bydg.

2.1/1

AKS.m, 103

Buczkomska Helena
ps. "Aleksandra"

Bydgoszcz
22

AT

Eugeniusza

Zob: Wiembał Henryk, Bydgoszcz AK, T.M: 418/1044 Paw, t.4, cz I

ZW2-17k
Bydgoszcz

23

BUCZKOWSKA Helena

z d. Belau

ps „Aleksandra”

Łączniczka z komendy Olęgi

ZW2-17k do Borow Tucholskich

Zob.

Krzysztof Komorowski

Konspiracja Pomorska 1939-1947

Leksykon Wyd. Nowy Orbis

Gdańsk 1993

str. 35

DRut.

06.2003

Buczowska Helena

ZESKANOWANE

